

Душан
КОВАЧЕВИЋ

////////////////////////////////////

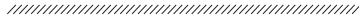
СВЕТИ ГЕОРГИЈЕ
УБИВА АЖДАХУ

*Клаустрофобична комедија
// Урнебесна трагедија // Поноћна њосеџа*

ДРАМЕ 4

■ Laguna ■

Copyright © 2021. Душан Ковачевић
Copyright © овог издања 2021, ЛАГУНА

СВЕТИ ГЕОРГИЈЕ
УБИВА АЖДАХУ

Садржај

СВЕТИ ГЕОРГИЈЕ УБИВА АЖДАХУ	9
КЛАУСТРОФОБИЧНА КОМЕДИЈА	99
УРНЕБЕСНА ТРАГЕДИЈА	177
ПОНОЋНА ПОСЕТА	247
О писцу	251

СВЕТИ ГЕОРГИЈЕ УБИВА АЖДАХУ

Адаптација ненаписаног романа

Сувише је овај народ њаишио од нереда, насиља и нејравде, и сувише навикао да их њодноси са њодму-клим ројџањем или да се буну њројив њих, већ њре-ма временима и околносџима. Између злоковарних, освейничких мисли и њовремених њобуна њролази им њорак и њусџ век. За све друџо они су неосейљиви и нејрисџујни. Понекад се човек њиџа да није дух веђи-не балканских народа заувек оџрован и да, можда, никад више неће ни мођи ниџиџа друџо до једно: да џрџи насиље или да џа чини.

Иво Андрић, Знакови њоред њуџа

ЛИЧНОСТИ, ЛИЦА, ПОЈАВЕ И СЕНКЕ:

Ђорђе Цандар

Катарина Цандарова

Гаврило Вуковић

Миле Вуковић

Алекса Вуковић

Ване Сироче

Доктор Константин Грк

Жоја Рибар

Рајко Певац

Реци Војо

Учитељ Мићун

Нинко Белотић

Криви Лука

Трифун Пијани

Тетка Славка

Поручник Тасић

Микан Бесни

Баћа

Дане Нежења

Редов, послани и војници поручника Тасића

Први део

1. ГАВРИЛО ВУКОВИЋ И КАТАРИНА ЦАНДАРОВА

Тиха, шойла јунска ноћ.

Гаврило Вуковић седи на земљи ослоњен леђима на авлијску оџраду. Док се ујасује, једном руком, њосмаџира Катџарину Цандарову, леју црномањасџу девојку, која љреврће џанке хеклане чарайе. Леви рукав младићеве кошуље заденуџ је за џојас.

Девојка џа џоїледа, џреко рамена, док навлачи белу доколеницу.

КАТАРИНА: Имаш ли још нешто да ме питаш?

ГАВРИЛО: Не... ништа више.

КАТАРИНА: Све ти је јасно?

ГАВРИЛО: Зашто ми то ниси рекла раније?

КАТАРИНА: Рекла бих ти да сам те видела раније...

Виђам те увек касно.

ГАВРИЛО: Је л' тако?

КАТАРИНА: Тако је.

ГАВРИЛО: И, шта мислиш, шта ћемо сад да радимо?

КАТАРИНА: Ништа. Урадили смо све што смо могли... А колико видим, радимо и даље.

(Безруки младић покушава да се осмехне.)

ГАВРИЛО: Је л' он зна?

КАТАРИНА: Ко?

ГАВРИЛО: Он!

КАТАРИНА: Не зна... Нећу му ни рећи.

ГАВРИЛО: Како му нећеш рећи, јеси ли ти крштена?
Ускоро ће и сам приметити.

КАТАРИНА: Нека примети... То се њега не тиче.

(Гаврило се њрекрси.)

ГАВРИЛО: Боже госпoде, ово још нисам чуо. То се твога мужа не тиче? А кога се онда тиче? Заобилазиће дете по кући, неће питати чије је? Правиће се да га не види...

КАТАРИНА: Мој муж је моја брига, а моје бриге остави мени, као што си их увек остављао... Хоћеш ли ти рећи твојој жени?

(Младић њреѡражује ѡејове чакшира. Проналази уѡаљач-чаураш и ѡадакеру. У даљини ѡроѡуѡња-ше коњаници. Тојоѡ койиѡа дрзо несѡаде. Бивши коњички ѡоднаредник ѡодиже ѡлаву, ослушкује... Покушава да уѡали ѡѡаретѡу, мучи се.

Катѡрина ѡрилази, ѡружа руку да узме уѡаљач.)

КАТАРИНА: Да ти припалим.

ГАВРИЛО: Да припалим ја теби, једну, овако, преко носа. Ти ћеш да ми припаљујеш... Да престанем да пушим кад те нема.

КАТАРИНА: Мене је Ђорђе једном, само једном, покушао да удари па је добио жарачем посред чела; није долазио себи два дана. Нисам ја дошла у ову селендру да ме вас двојица бијете... Лепо је мени моја тетка говорила: „Са сељацима се виђај само на пијаци. И то што краће.“

(Гаврило креше кремен уйаљача о дуѣину... Најзад ѣријали цијарешу.)

ГАВРИЛО: Ти би и мене „посред чела“?

(Катѣрина је обѣрлила скуѣљена колена. Шћућурила се, ћуѣи.)

ГАВРИЛО: Чујеш ли шта те питам?

КАТАРИНА: Да имам мало поноса, убила бих те.

ГАВРИЛО: Убила би ме?

КАТАРИНА: Убила бих те, Гаврило.

ГАВРИЛО: А зашто, ако смем знати?

КАТАРИНА: Не знаш? Не знаш зашто?

ГАВРИЛО: Не. Знам зашто су хтели да ме убију Бугари. Знам зашто су хтели Турци и Арнаути. То знам. Али зашто би ти хтела, то стварно не знам.

КАТАРИНА: Турци, Бугари, Арнаути и ја... Боже госпде... Следеће недеље враћам се у Ваљево.

ГАВРИЛО: Напустићеш мужа и кућу?

(Девојка се окреѣе, врисну.)

КАТАРИНА: Којег мужа и коју кућу?! Удала сам се због тебе!

ГАВРИЛО: Због мене? Због мене си се удала?

КАТАРИНА: А шта мислиш, свињо незахвална, зашто сам напустила очеву кућу у центру Ваљева, зашто сам из богате трговачке куће дошла у овај чемер и јад...

ГАВРИЛО: Стани мало...

КАТАРИНА: Нећу да станем! Хоћу ноћас све да ти кажем, да те никад више не видим, ко псето!

ГАВРИЛО: Не вређај! Катарина...

КАТАРИНА: Ја тебе вређам? А шта ти мени радиш? Шта ти мени радиш? Изводиш ме ноћу, покрај тараба, тераш ме да се свако јутро, после овакве ноћи, стидим, да данима плачем и само мислим како да се убијем! Срам те било. Имаш четири сестре, плашиш ли се Бога, Гаврило?

ГАВРИЛО: Тише, бре. Не мора цело село да чује.

КАТАРИНА: Шта ме се тиче село! Док си служио кадар у Ваљеву ниси се плашио да ће чути цело Ваљево. Ниси издијао из моје куће. Био си више код мене него у касарни. У рат сам те пратила до београдске станице, преклињао си ме да те чекам, и ја сам те чекала, а ти се никад више ниси јавио...

ГАВРИЛО: А знаш ли зашто нисам?!

(Гаврило заурла кроз њлуву ноћ. Девојка занеме.)

ГАВРИЛО: Зато што сам ти обећао, кад се вратим из рата, да ћу подићи кућу, да ћу узети свој део земље, да ћу бити свој човек, прво свој, а онда и

неком другом. И вратио сам се, а боље да нисам! Ко ме сам ја, овакав, потребан? Не требам ни себи. Шверцујем свиње и ракију преко Саве, чекам да ме Швабе убију, или твој муж са његовим џандарима, и надам се државној помоћи за ратне шкартове, која нам је обећана у Маћедонији док су нас секли и враћали кућама!

КАТАРИНА: Поручивала сам ти стотину пута да дођеш и запослиш се у Ваљеву. Отац је хтео...

ГАВРИЛО: Шта је отац хтео? Да искупи душу преко зета богаља?

КАТАРИНА: Мој отац је помагао војску. Послао је...

ГАВРИЛО: Двеста пари чизама. Боље би било да је „послао“ само један пар – на својим ногама. С трговцима поравнања нема! Колико сам ја у рату изгубио, толико је он добио. Двеста пари је послао, а пет хиљада продао.

КАТАРИНА: Добро, Гаврило, смем ли ја тебе нешто да питам, кад смо већ код „поравнања“: зашто си се после оженио, зашто си „такав“ узео другу? Зашто си према мени био нежан, пажљив и добар, а другу жену упропастио?

ГАВРИЛО: Она је одавде, са села. А овде се људи узимају, ако ниси знала, због куће, земље и стоке, а не због себе. Ми тај господски, трговачки луксуз, да се узимамо због себе, још нисмо достигли. Можда ћемо и то умети, што вели Учитељ – „кад сви будемо једнаки“. Ову жену сам довео...

КАТАРИНА: Довео? Довео си је?

ГАВРИЛО: Да, јер има четири руке и четири ноге, јер може...

КАТАРИНА: Јеси ли сигуран да си „довео“ жену кад је тако руката и ногата?

(Поново се ојласише коњаници, јласнији и много ближи. Младић јокушава да назре шћа се здива доле крај реке.)

КАТАРИНА: Војска?

ГАВРИЛО: Џандари... Јашу содаџијске раге... Можда ти се муж враћа са вежбе?

КАТАРИНА: У Обреновцу је до уторника.

ГАВРИЛО: Ајмо. Сутра ћемо се видети и о свему лепо попричати. Ако сам до данас био псето, да не будем и од сутра.

КАТАРИНА: Где идеш сад?

ГАВРИЛО: Идем... до братове механе.

КАТАРИНА: Ноћас ћете преко? Видела сам чамац код Алексиног долапа. Пун је бурића ракије.

ГАВРИЛО: Ко ти је рекао да тамо везујем чамац?

КАТАРИНА: Ђорђе.

ГАВРИЛО: Он зна?

КАТАРИНА: Такав му је посао да зна. Хтели су прошле недеље да вам спреме заседу...

ГАВРИЛО: Ено ти светло у кући.

(У даљини засветили један јрозор.)

ГАВРИЛО: Лагао је да иде на вежбу. Верујеш џандару... Шта ћеш сад?

КАТАРИНА: Да си човек, питао би: шта ћемо сад?

(Зачу се дозивање од куће: Кајшарина! Кајшарина!)

КАТАРИНА: Једино могу за Шабац, код тетке.

(Девојка њође, али је Гаврило ухватио за руку.)

ГАВРИЛО: Стани, бре. Какав те Шабац спопао. Нећеш стићи до зоре.

КАТАРИНА: А где ћу? Могу ли код тебе?

(Поново се ојласи дозивање, нешто ближе.)

ГАВРИЛО: Крени за Шабац, покрај Саве. Чим сиђеш с друма, стани и чекај. Послаћу Трифуна са чезама.

(Катарина њотрча, ња засњаде.)

КАТАРИНА: Немој ноћас преко, молим те.

(Враћа се, њрли ња, љуби...)

КАТАРИНА: Обећај ми да нећеш? Гаврило?

ГАВРИЛО: Нећу.

(Девојка оглази на једну, младић на друју сџарану. Убрзо се њојави Ђорђе Цандар – добродржећи човек на измаку средњих њодина, у њрашњавој и изџужваној униформи. Држи њишиољ као да њиме освейљава њуџ. Осврће се, ослушкује. Примеџи нешто на земљи. Подиже уџаљач-чаураш. Заїледа ња њажљиво. Кресну кремен, уџали ња и одмах уџаси јер се из мрака зачуше џласови; скрива се иза оџраде.

Пуџељком наилази Ване Сироче, вижљасџи десеџоџодишњи дечак, давно израсџао из нечијих њанџалона. Носи фењер, високо њодиџнуџ. Засџаје, освейљава њуџ Алекси Вуковићу. Сџарац набада ноџама њо мраку и џунђа.)

ВАНЕ СИРОЧЕ: Је л' истина, Алекса, да Беч, Париз, Солун и Лондон светле ко по дану?

АЛЕКСА: Јесте, истина је. Мени су људи причали, Москва тако светли да тамо народ не зна кад је ноћ, а кад је дан... Еј, да ми је видети Москву и Загорск.

ВАНЕ СИРОЧЕ: Ми живимо у великом мраку.

АЛЕКСА: Ћути, навикли смо. На светлости само трепћемо. Чим смркне, нама сване. А и кад живиш у мраку, лакше ти је да умреш. Скоро да не губиш ништа. Мраком замениш мрак... Онима што живе под европским лампама смрт много тешко пада. Чуо сам да на самрти запомажу: „Светлости! Светлости!...“ А да ти право кажем, бојим се да смо заслужили да живимо у оволиком мраку.

ВАНЕ СИРОЧЕ: Зашто, наопако?

АЛЕКСА: Зато што ја не знам народ који више псује Сунце: Сунце жарко, Сунце калајисано, Сунце неогрејано, Сунце 'лебово, Сунце крваво... Да сам ја Сунце не би' нас ни оволико грејао. А уз Сунце псујемо Бога, хлеб и мајку. Чему се може надати народ коме су обичне, свакодневне псовке: Сунце, Бог, хлеб и мајка... Кад путујеш?

ВАНЕ СИРОЧЕ: У ону суботу.

АЛЕКСА: Солун је велик, леп град. На мору.

ВАНЕ СИРОЧЕ: Јуче су ме доктор Грк и његова Босиљка водали цео дан по шабачким дућанима. Накуповали су ми одеће и обуће, ко да нисам сам. Решили су начисто да ме упропасте.

АЛЕКСА: Реци хвала Богу.

ВАНЕ СИРОЧЕ: На све сам пристао, само нећу да ме посине. То сам им и рекао. Знаш, Алекса, није им баш било право. Само су се скупили...

АЛЕКСА: А што си им то рекао? Они немају деце, ти немаш родитеље. 'Оћеш цео век да те људи зову Ване Сироче?

ВАНЕ СИРОЧЕ: Ти си, Алекса, начисто оматорио. До јуче си знао шта причаш. Како могу доктора Грка звати оцем и Босиљку матером, па онда отићи на гробље и стати пред моје рођене. Ваљда има неки ред на овом свету.

АЛЕКСА: Добро, де, има, има. Ни мене ниси звао ђедом, а био сам ти ко покојни ђед Јанко. Ако не и бољи, ђед ти је био мало овако... Хоћу да ти кажем нешто, да до век упамтиш: идеш у велики свет; ако те буду волели и бринули о теби као отац и матер, тако их и зови. Зови их онако какви ти буду. Од толике деце, из целе Мачве, одабрали су баш тебе. Можда те ни рођени родитељи не би одабрали. Има то да памтиш и да поштиваш. Има да их гледаш и пазиш, боље него да су ти рођени. Рођени за своје дете морају да чине, ови не морају, али хоће, и то да ти је увек на памети... Ја ћу те пратити до Београда.

ВАНЕ СИРОЧЕ: Прво и прво, колико су они мене „одабрали“, толико сам и ја њих. Не бих ја са сваким путовао. И, друго, нећеш ме пратити до Београда.

АЛЕКСА: Зашто, Ване?

ВАНЕ СИРОЧЕ: Да ми плачеш на станици па да се и ја расплачем и вратим. Поздравићемо се овде, у селу. Одавде немам где да се вратим... Тамо ћу гледати да што пре завршим за доктора.

АЛЕКСА: Шта ја, овде, да гледам?

ВАНЕ СИРОЧЕ: Да не умреш.

(Иза оџраде њојави се Ђорђе Цангар.)

ЂОРЂЕ: Помоз бог, Алекса.

(Стџарац и дечак, уџлашени ненаданим њоздравом, њосмаџрају човека као њривиђење.)

АЛЕКСА: Ти, Ђорђе, ко вампир...

ЂОРЂЕ: Где ти је унук, Алекса?

АЛЕКСА: Који унук?

ЂОРЂЕ: Знаш ти који... Гаврило?

АЛЕКСА: Не знам... А што питаш, је ли нешто учинио?

ЂОРЂЕ: Не знаш где је?

АЛЕКСА: Не знам. А и да знам, знаш да ти не бих рекао, па ти исто дође да ли знам или не знам.

ЂОРЂЕ: Добро, Алекса... Ако га видиш, реци му да га тражим.

АЛЕКСА: С пиштољем?

(Ђорђе одлази њрема освеџљеном њрозору своје куће.)

АЛЕКСА: Ко ноћас прелази Саву?

ВАНЕ СИРОЧЕ: Гаврило, Миле и Жоја.

АЛЕКСА: Ајмо. Овај нешто гадно спрема.

(Стџарац њрви њожури заборављајући на „вечџи мрак“.)

2. АТЕНТАТ

Исџред механе, савске дрвнаре, стџари њријашељи њевају видовданске њесме. Тамдуром их њраџи, а џласом

иредводи Рајко Певац, Лейушкасти младић, сакаји у десну ноју, од рођења, одевен је по „последњој“ европској моди.

Око механе се суше разайети рибарске мреже. Исиод ири укршиена весла виси бакрач за ридљу чорбу. Ваиџра у ионоћ дојорева. На ирви иоилед слика би била обична, честиа, да ирисуиџни људи нису већином – доиаљи; осакаћени у итек минулим балканским райшовима или рођењем обележени.

Освейљава их муџина свейлосиџ фењера окачених о сиџудове илетиене надсиџрешнице.

Изнад улазних враиџа истиакнуџиа је фирма исџисана великим словима: Механа код Миле.

Покрај иророра ирикуџан је „иозаџмљени“ иоклоџаџ војној сандука са уџиснуџим уџозорењем: „Не иџумдаџ – динамиџи!!!“ Из мрака долазе Алекса и Ване Сироче. Сиџараџ надвикује расџеване људе.

АЛЕКСА: Где су Миле и Гаврило?!

(Криви Лука, дресџовачки воденичар, коме је десно раме сасџављено са образом, као кад иџиџа сиџава, иоказа руком иџиџ Саве.)

КРИВИ ЛУКА: Одоше преко границе. Са Жојом.

(Сиџараџ се смалаксало сиџусти на ивиџу клуџе. Рајко му ирџлаџи иџеваџуџи: „Оџе чџа да се жени...“ Усиџуџ иосмаџџра дџчака, коџи из механе доноси фџраклиџ ракиџе, за Алексу.)

ВАНЕ СИРОЧЕ: Смири се, Алекса, прџлаџили су границу сто пута. Не сме им џандар ништа.

РАЈКО: Је ли, Сироче, што не послуживаш редом?
Јесмо ли ми овде сви једнаки или нисмо? Ако
нисмо, да мењамо рестаурацију!

КРИВИ ЛУКА: Ми му дођемо ко гости трећег позива.
ВАНЕ СИРОЧЕ: Кад ово буде „рестаурација“, биће-
те једнаки. Док је обична механа, Алекса се први
послужује.

*(Људи зајаламише одобравајући. Рајко се први
насмеја. Учићелъ Мићун, зарасџао у браду, њридр-
жава наочаре са њовећом диоџиријом; њоносићо
јрли дечака и љуби џа у џамејно чело.)*

УЧИТЕЉ: На све има прави одговор. Мој ђак! Моја
школа!

РАЈКО: Има ти ђак језичину, свака му част. Има Грци
да се усреће с њим!

УЧИТЕЉ: Само тако, Ване. „У свако доба, сваком у
лице“, што је Маркс говорио, а после Социјалде-
мократска партија Немачке узела као основу за
Ерфурџски џројрам... Знаш ли, Рајко, шта ми је
доктор Константин рекао за Ванета?

ВАНЕ СИРОЧЕ: Немој, Мићуне, молим те.

УЧИТЕЉ: Рекао је: „У Србији сам девет година, а
паметније чељаде нисам срео.“ Сад ћеш, Ване, за
нашег пријатеља, великог јунака и паћеника, који
изгуби ногу у рату с Турцима, издекламовати песму
Прилей. Њему у част, и свима који се нису врати-
ли... Стани овде.

*(Нинко Белоџић, вечићо замишљен и забринуџ
човек, џијуцка из фраклића као да џа нико није*

йоменуо. Осїали луїају шакама йо сїолоу йрози-
вајући: Ване! Ване!

*Дечак их їледа смркнуїо док їа Учїїељ намешїа
исїред раїної инвалида.)*

ВАНЕ СИРОЧЕ: *Прилеї од Јанаїїа Николића Шап-
чанина.*

Прилепе драги, наша славо стара,
Ти светилиште српскога имена,
О слико дивна из прошлости славне,
Колевко мила светлих успомена.

Ти ниси више оно што си био,
У златно рухо обучен си сада;
У теби нема тиранина љутих,
Ни ропства, патње, страдања и јада.

Пале су хорде дивљих Османлија,
Србин је за те своју крвцу дао;
Над тобом сада златно сунце сија,
А полумесец крвави је пао.

О дико српска из прошлости давне,
Прилепе мили, наша славо стара,
Сад Марко може, после тешких дана,
С покојем да се у гробу одмара.

*(Људи ћуїе, їледају дечака, који мирно, без уздуђе-
ња, узима йослужавник са сїола и улази у механу...
Учїїељ скида наочари, длановима брише очи.)*

УЧИТЕЉ: Ја не знам, браћо, да ли су ми живци осла-
били или је дошло такво време – само ми се плаче...

Волим што иде у Солун, овом народу су лекари потребни као парче хлеба, али, опет, срце ће ми препући... Опустеће ми школа...

АЛЕКСА: Учо, немој да плачеш. Ти мислиш да су нама живци бољи.

(Нинко Белошић, као да се враћа са њуша њо сећањима, зајочиње њричу, њихо, за себе, а онда све њласније.)

НИНКО: Чуди ме да је ико преживео... Била је среда, десети октобар, негде пред сумрак. Ми се утврдили на Младом Нагоричану. Ко сад се сећам, ја узео дуван од покојног Срећка, београдског апотекара, кад из оближњих шума кренуше Турци са пушкама обореним према земљи. То је био знак за предају, кад овако држе пушке... Ми стојимо, а они куљају према нама. А нама већ рекли да су тако, на превару, неколико пута побили наше...

КРИВИ ЛУКА: 'Оће Турци. Дошли једном у моју воденицу...

АЛЕКСА: Ћути, бре, пусти воденицу! Шта би, Нинко?

НИНКО: Зградимо ми оружје, чекамо. Они све ближи и беру се: „Нашинци смо! Нашинци смо!“ Командант батаљона Милисав Недељковић искочи из рова, приђе турском официру и пољубише се. Ми мислимо готова предаја, кренемо из рова, кад Турци, нану ли им једем, дигоше оне оборене пушке па по нама. Прва линија опали па залегне, друга клечећи, трећа стоји, бију са двадесет метери. Не можеш пушку да дигнеш – ко пред стрелачким стројем. Апотекар Срећко паде са цигаретом у

устима... Утрча командант пука Александар Глишић, повика: „За мном! За мном, јунаци!“ Ми, ко да нас неко гурну, па на нож. Наста клање. Кланица. Само урлици и крв. Александра Глишића погоди метак посред чела. Уби га на ногама. Само паде. Кад се разлеже по целом пољу: „Мајор Глишић! Мајор Глишић!“ Нико не каже да је убијен, само сва војска виче, земља дрхти: „Мајор Глишић! Мајор Глишић!...“ А онда, кроз облак прашине и барута, блесну светлост, као петровданско подневно сунце, и ми угледасмо, већ на умору, нашег Светог Георгија на белом коњу са златним копљем у руци. Како се појави на небу, тако нестаде...

АЛЕКСА: И нашим рањеницима се појавио на Кутинама.

НИНКО: Ми добисмо страшну снагу, Турци ударе у бежање, а из позадине извуку топове па по нама. Само сам видео кад полете брдо земље... Ту разбисмо турску вардарску армију; после је докусирише код Битоља... Него, људи, хоћемо ли састављати Захтев, или ја да идем?

УЧИТЕЉ: Седи, сад ће Гаврило само што није.

АЛЕКСА: Ја сам био рањен на Кутинама, са новопазарском турском силом, пре скоро четрдесет година. Мој ђед Раде Вуковић погину под Карађорђем, ту горе, на Мишару. Барјактари су бирани по храбрости, лепоти и висини. Син ми Михајло нестаде на Косову, а Гаврило изгуби руку у Маћедонији, код села Пестришина, на коти петсто педесет, у клању с Бугарима. Од нас Вуковића нема више никог способног за рат... Уклета земља. Како се роди,

знаш да ће негде погинути за слободу. А ми, или смо живи без слободе или имамо слободу, а нас нема. Никако да се погоди – слобода и живот. То двоје у овој земљи не иде заједно.

(Дебели Војо нешто сецка бриљом и једе; више се, што би сам рекао, занима нешто што стварно једе. Рајко ја удари по њелећим леђима.)

РАЈКО: Реци Војо, побратиме, како си могао да изгубиш главу због дебљине. Испричај им молим те...
Ајде, бре!

РЕЦИ ВОЈО: Глупост... Укопали се ми на Вучјој гори, остали без хране месец дана. Војска пада од глади, а ја смршавио сто грама. „Нешто једеш“, кажу војници и пријаве ме. Одведу ме код неког поручника Росића, високог преко два метра и мршавог ко пакост. Гледа ме он одозго, уперио ми поглед у стомак: „Одакле ти то“? Које, питам ја. „То чудо. Та пустиња. Та страхаота.“ Од рођења. „Увек си био такав?“ Увек. Био сам и дебљи, сад сам се мало стесао. Кад му то рекох, он потеже пиштољ: „Сад ћу ја тебе стесати, лопужо! Ти нешто једеш док ти другови скапавају од глади!“ Ја се ту опростим од живота па подвикнем: Срам те било, господине поручниче! Мало ми је моје муке што цео живот на једним ногама носим три човека, него ме ти још вређаш! Ја сам болестан човек, а ти ме грдиш што сам болестан! А одакле теби то?! Он се загледа, не зна шта га питам. „Које?“, вели. Та висина?! Сваком војнику фали бар по педаљ, а види колики си ти! И, за разлику од мене, ти ниси такав од рођења, него

си то стекао касније, док твоја војска није имала времена да расте... После ме понудио цигаретом и на растанку рекао: „Гледај некако да се притегнеш... а ја ћу се погрбити.“

(До механе долазе три ијана младића иевајући. Усиуи, да не би данубили, иију из чуиурица. Засиају, иосмаирају заиричане људе... Један се издвоји, ириће стиолу, наслони се, скоро додирујући илавом Рајка Певца.)

МИКАН: Ако те још једном видим да ми се гегаш око куће и жене, пребићу ти и другу ногу. Испред моје куће си нашао да лупаш по тамбури? Ја те нећу тући ко што су те други тукли, ја ћу те унаказити, ђубре кљакаво!

РАЈКО: Себи руке, Микане.

(Ване Сироче ирилази младићу, хваиа иа за руку, иовлачи.)

ВАНЕ СИРОЧЕ: Остави га и напусти механу.

МИКАН: Мали, немој да те згњечим ноктима ко вашку.

(Алекса, ћуићеи, улази у механу.)

МИКАН: Рајко, пази шта ћу ти сад рећи: ако ми још једном запеваш пред кућом, мајка ће ти запевати!

(Пријаићеи иокушавају да смире и одвуку иодесне-лои младића.)

ДАНЕ: Ајмо, Микане, шта ти је?

БАЋА: Пусту Певца. Пусту богаља.